

T.J. 1859. 28

KAPLICA W ROGALINIE.

Rogalin, miejsce urodzenia Krzysztofa Arciszewskiego, sławnego z przygód życia. generała artylerii polskiej w XVII wieku, którego wizerunek i życiorys dałiliśmy w Nrze 3 „Tygodnika“, położony o dwie mile od Poznania, należy do żyjących dziś sukcesorów Edwar-da Raczyńskiego. Do miejsc, w których Raczyński

pozostawił pamiątkę swęj wszechstronnej działalności, liczy się i Rogalin, przyozdobiony wzniesioną przezeń kaplicą, której tu rysunek załączamy.

Kaplica w Rogalinie tak pod względem prostoty jak i powagi stylu, godną jest pilniejszej uwagi każdego podróżnego. Budowlę tę, przekonującą o wielostronném ukształceniu i wyszukany smaku architektonicznym ś.p. Edwar-da, otacza w około rząd kolumn, po dziesięć z każdego boku i sześć przy główném wejściu. Po kilkunastu kamiennych stopniach wchodzi się do obszernego pery-stylu, obok zaś wschodów, na ka-miennych ławach umieszczono dwa lwy leżące. Kaplica ta przypomina kształtem swym sławną świątynię w Nismes, piękny zabytek budownictwa rzymskiego. Ra-czyński, jako miłośnik sztuki, wytworny smak swój zaprawił na klasycznych arcydziełach włoskich, i z nich, jak to łatwo poznać, uniósł pierwotny plan kaplicy w Rogalinie. Jakkolwiek więc w budowli téj niepodobna niedojrzeć piękności architektonicznych, w ogóle jednak nie cechuje jęj ów smak i charakter późniejszych czasów, jakim w chrześcijaństwie szczycą się domy poświęcone czci Bożęj. Kaplica rogańska, mimo wielkich zalet sztuki, na pierwsze

xy

Rogalin

2

wejrzenie wygląda raczej na jakąś świątynię starożytną, a budowniczemu zarzucić można, że w wykonaniu nie zwrócił uwagi na zgodność charakteru budowli z religijnym jej przeznaczeniem. Pomimo to kaplicę roga-

lińską, jako dzieło sztuki, liczyć należy między najcenniejsze pomniki polskie. Na frontonie czytamy napis DIVO MARCELINO, imię patrona, pod którego wezwaniem kaplica ta została wzniesiona.

Zamek rogaliński, tak uлюбiony przez Raczyńskie-

go, zasługuje także na wspomnienie, z powodu że znajdowała się w nim znamienita zbrojownia, przystępna niegdyś dla publiczności, lecz w r. 1848 częściowo rozebrana. Tu także znajduje się nietyłe uderzający liczbą, ile dobozem i rzadkością, zbiór rękopi-

sów, odnoszących się do historii polskiej, między którymi były sławne *Acta Tomiciana*, których część posiada Tytus hr. Działyński, i dziś ogłasza je drukiem; oraz liczne i ważne rękopisy po Ciświckich pozostałe.

19